

Het Vijfsporenbeleid: een opgave zonder middelen

Nieuws dinsdag 22 april 2025

Het Vijfsporenbeleid van de Vlaamse overheid moest de aanzet geven tot een modern en rechtvaardig personeelsbeleid. Maar de realiteit op de werkvloer is allesbehalve rooskleurig. Het zogenoemde ‘loonhuis’ als fundament van deze hervorming, blijkt onbetaalbaar te zijn. Dat is slechts het begin van de problemen.

De uitgangspunten waren nochtans helder: eerlijke verloning, transparante voorwaarden en meer zorg voor het personeel. Maar vandaag zien we hoe de Vlaamse regering zich ernstig heeft verkeken op de werkelijke kosten. Slechts 15 procent van de personeelsleden is intussen overgestapt naar het nieuwe loonhuis en toch is het volledige voorziene budget van 40 miljoen euro al opgesoupeerd. De beloofde extra middelen blijven uit. In plaats van bijkomende financiering, worden de kosten doorgeschoven naar de entiteiten – de departementen en agentschappen – die al kampen met structureel onvoldoende gefinancierde personeelsbudgetten.

Financiële gaten, menselijke gevolgen

De vorige Vlaamse regering voorzag in 40 miljoen euro voor de uitvoering van het Vijfsporenbeleid. Maar zelfs met slechts een fractie van het personeel in het nieuwe systeem, is dit budget ontoereikend. De entiteiten moeten nu zelf de extra kost dragen, met dramatische gevolgen: geen bevorderingen, niet-verlengde contracten en steeds meer ‘onvoldoende’ evaluaties – een duidelijke voorbereiding op ontslag. Dan vergeten we nog de ‘endogene’ groei: de vergrijzing, het stijgend aantal oudere werknemers en het feit dat mensen langer moeten blijven werken. Zonder ingrijpen, dreigt een sociaal slagveld.

Ook het jaarlijks evaluatiesysteem van personeelsleden wordt steeds meer aangewend als besparingsinstrument. In normale omstandigheden stijgt een werknemer die zijn job naar behoren uitvoert met één trap. Wie minder presteert, krijgt niets. Wie boven verwachting presteert, stijgt twee trappen. Maar wij vrezen dat er dit jaar veel nullen zullen vallen en quasi geen tweeën. Ook hier wordt zonder omwegen bespaard op de rug van het personeel, via een systeem dat oorspronkelijk bedoeld was om motivatie en inzet te belonen.

Verkeerd beeld van modernisering

Wij merken op hoe het personeel dat hoopte op verbetering, geconfronteerd wordt met een beleid zonder financiële onderbouw. Zolang de middelen ontbreken, blijft deze hervorming dode letter. Zoals al te vaak in het verleden belooft de overheid structurele verbeteringen, maar blijft de uitvoering steken bij loze woorden.

De gevolgen zijn intussen pijnlijk zichtbaar: overwerkte teams, frustratie over onduidelijke loopbaantrajecten, oneerlijke behandeling en een groeiend gevoel van onveiligheid op de werkvloer. De druk wordt verhoogd, de middelen verlaagd. En het zijn opnieuw de mensen op het terrein die de prijs betalen.

De noodzaak van een structurele oplossing

De ACOD blijft zich onverminderd inzetten voor een rechtvaardige behandeling van het overheidspersoneel. Wij eisen een structurele oplossing voor de financiering van het Vijfsporenbeleid. De Vlaamse regering moet haar verantwoordelijkheid opnemen en voldoende middelen reserveren om haar eigen beloften waar te maken. De rekening mag niet langer worden doorgeschoven naar de entiteiten en hun personeelsleden.

Acties en mobilisatie

Wij roepen onze leden op zich te blijven verzetten tegen deze onhoudbare situatie. Samen moeten we opkomen voor onze rechten: een eerlijk loon, transparante voorwaarden en een personeelsbeleid dat wel uitvoerbaar is.

De ACOD blijft strijden voor een eerlijke en duurzame uitvoering van het Vijfsporenbeleid. Zolang er geen garantie is op degelijke financiering, klinken de mooie woorden hol. Laten we samen blijven mobiliseren voor een rechtvaardige toekomst voor alle werknemers van de Vlaamse overheid.

Jan Van Wesemael, Chris Moortgat